

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

21 грудня 2016 р.

№61-ріш

Справа №2-26.213/54-2015

**Про закриття
провадження у справі**

Адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – територіальне відділення, Відділення), розглянувши матеріали справи №2-26.213/54-2015 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції фізичною особою-підприємцем Корольовою Оленою Вікторівною,

ВСТАНОВИЛА:

Справа №2-26.213/54-2015 розпочата розпорядженням адміністративної колегії територіального відділення від 27.11.2015 №56-р за ознаками вчинення фізичною особою-підприємцем Корольовою Оленою Вікторівною (надалі – ФОП Корольова О.В., Підприємець) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які було б неможливо встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, встановила наступне.

За результатами розслідування у справі встановлено наступне.

Відповідно до виписки з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців серії АА №951387 **Корольова Олена Вікторівна є фізичною особою-підприємцем**, номер запису 2 503 000 0000 001584 від 08.02.2008, реєстраційний номер облікової картки платника податків та інших обов'язкових платежів 2656401584, ідентифікаційний код "*(інформація з обмеженим доступом)*"¹, місце проживання: "*(інформація з обмеженим доступом)*"².

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605, (надалі – Методика) територіальним відділенням проведено дослідження становища ФОП Корольової О.В. на ринку роздрібної торгівлі лікарськими засобами (надалі - ЛЗ) та виробами медичного призначення (надалі - ВМП).

¹ Інформація з обмеженим доступом

² Інформація з обмеженим доступом

Відповідно до Ліцензійного реєстру з виробництва ЛЗ (в умовах аптеки), оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ (Реєстру місць провадження діяльності з оптової та роздрібною торгівлі ЛЗ), розміщеного на офіційному сайті Державної служби України з лікарських засобів, ФОП Корольова О.В. здійснює діяльність з роздрібною торгівлі ЛЗ та ВМП в аптечному закладі по вул. Леніна, 2, с Привільне Баштанського району Миколаївської області.

Таким чином, ФОП Корольова О.В. здійснює господарську діяльність, отже у розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є **суб'єктом господарювання**.

Відповідно до пункту 5.1. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Пунктом 1.3. Методики визначено ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Таким чином, **товарними межами ринку** є послуги з реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару відповідно до пункту 6.1. Методики визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача, придбання товарів є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальними (географічними) межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

Отже, **територіальними (географічними) межами ринку** надання послуг з реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення є територія с. Привільне Баштанського району Миколаївської області.

Споживачами послуг ФОП Корольової О.В. є фізичні особи.

Згідно пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Часовими межами ринку визначено період протягом 2014 року, та січень-червень 2015 року.

Бар'єрами для вступу на ринок потенційних конкурентів є отримання ліцензії на оптову та роздрібну торгівлю лікарськими засобами.

За результатами дослідження, проведеного у відповідності з Методикою, встановлено, що **ФОП Корольова О.В. має ознаки такого, що протягом 2014 року, січня-червня 2015 року в межах с. Привільне Баштанського району Миколаївської області займала монопольне (домінуюче) становище на ринку роздрібною торгівлі лікарськими засобами та виробами медичного призначення.**

Дослідженням механізму (порядку) формування роздрібних цін на ЛЗ суб'єктами господарювання Миколаївської області встановлено, що розмір торговельних (роздрібних) надбавок, що застосовується аптеками при формуванні цін на лікарські засоби, визначений постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» (із змінами та доповнення), зокрема:

1) на ЛЗ і ВМП, включені до Національного переліку основних лікарських засобів і виробів медичного призначення (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів) та обов'язкового мінімального асортименту (соціально орієнтованих) лікарських засобів і виробів медичного призначення для аптечних закладів,

визначеного Міністерством охорони здоров'я, граничні постачальницько-збутові надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, а граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 25 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків;

2) на ЛЗ (крім наркотичних, психотропних лікарських засобів, прекурсорів та медичних газів) і ВМП, оптово-відпускні ціни на які внесені до реєстру оптово-відпускних цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення, які придбаваються повністю або частково за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, граничні постачальницько-збутові надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до задекларованої зміни оптово-відпускної ціни з урахуванням податків та зборів, а граничні торговельні (роздрібні) надбавки не вище ніж 10 відсотків, що нараховуються до закупівельної ціни з урахуванням податків. При цьому фактичний розмір оптово-відпускної ціни на кожен лікарський засіб, дозування, споживчу упаковку лікарського засобу, усі типи, види, марки виробів медичного призначення не повинен перевищувати розміру внесеної до зазначеного реєстру оптово-відпускної ціни у гривні.

На ті ЛЗ та ВМП, що не включені до Національного переліку основних лікарських засобів і виробів медичного призначення, розмір націнки не врегульований державою і встановлюється суб'єктами господарювання самостійно.

Також, окрім згаданого вище нормативно-правового акту, суб'єкти господарювання-учасники ринку, що здійснюють роздрібну торгівлю ЛЗ, керуються у своїй діяльності постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 №333 «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» (надалі – Постанова №333)

Постановою №333 затверджено «Національний перелік основних лікарських засобів і виробів медичного призначення» та «Порядок формування цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення, щодо яких запроваджено державне регулювання» (надалі – Порядок).

Зокрема відповідно до пункту 2 Порядку гранична постачальницько-збутова надбавка є максимально допустимим її розміром, який може враховуватися суб'єктом господарювання, що здійснює оптову торгівлю, при визначенні ціни товару. Гранична постачальницько-збутова надбавка не повинна перевищувати її встановленого розміру незалежно від кількості здійснених суб'єктами господарювання операцій з реалізації товару.

Відповідно до пункту 3 Порядку гранична торговельна (роздрібна) надбавка є максимально допустимим її розміром, який може враховуватися суб'єктом господарювання при реалізації товару через аптечну мережу.

Обов'язковий мінімальний асортимент (соціально орієнтованих) ЛЗ і ВМП для аптечних закладів затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я від 29.12.2011 №1000, зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 10.04.2012 за №524/20837. У свою чергу, зазначений мінімальний асортимент містить міжнародні непатентовані назви діючих речовин.

Відповідно до абзацу другого частини першої та абзацу третього частини другої статті 2 Закону України "Про лікарські засоби" визначені терміни:

- "лікарський засіб - будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох АФІ та допоміжних речовин), що має властивості та призначена для лікування або профілактики захворювань у людей, чи будь-яка речовина або комбінація речовин (одного або декількох АФІ та допоміжних речовин), яка може бути призначена для запобігання вагітності, відновлення, корекції чи зміни фізіологічних функцій у людини шляхом здійснення фармакологічної, імунологічної або метаболічної дії або для встановлення медичного діагнозу;

- активний фармацевтичний інгредієнт (лікарська речовина, діюча речовина, субстанція) (надалі - АФІ або діюча речовина) - будь-яка речовина чи суміш речовин, що

призначена для використання у виробництві лікарського засобу і під час цього використання стає його активним інгредієнтом. Такі речовини мають фармакологічну чи іншу безпосередню дію на організм людини, у складі готових форм лікарських засобів їх застосовують для лікування, діагностики чи профілактики захворювання, для зміни стану, структур або фізіологічних функцій організму, для догляду, обробки та полегшення симптомів;"

В ході дослідження, проведеного територіальним відділенням у 2015 році, встановлено, що серед суб'єктів господарювання, під час роздрібної торгівлі лікарськими засобами в аптечних закладах області були випадки встановлення необґрунтованих роздрібних торговельних надбавок на ЛЗ всупереч чинним нормативно-правовим актам.

Так, на виконання вимог територіального відділення від 20.10.2015 №2-292/80-1599/5 ФОП Корольовою О.В. надані необхідні документи та інформація для здійснення аналізу дотримання нею вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Під час вибіркового аналізу встановлено, що при здійсненні реалізації лікарського засобу Омез капсули 20 мг №30 (10*3) (виробник "Dr.Reddy's Laboratories Limited", Індія), застосована торговельна (роздрібна) надбавка в розмірі від 49,5 відсотків, що нараховані до закупівельної ціни з урахуванням податків, замість гранично встановлених 25 відсотків відповідно вимог підпункту 1 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення». Зазначене підтверджується первинним документом, а саме видатковою накладною постачальника товариства з обмеженою відповідальністю "БаДМ" від 08.04.2014 №NVZ36894043-4, за якою закуплено зазначений препарат у кількості 5 упаковок за ціною 39,83 грн./уп. (з ПДВ 7%) та розцінено роздрібну ціну реалізації (ФОП Корольова О.В.), яка склала 59,56 гривень, отже торговельна надбавка склала 49,5 відсотків.

Слід зауважити, що активною діючою речовиною омезу є омепразол, який включено до обов'язкового мінімального асортименту (соціально орієнтованих) лікарських засобів і виробів медичного призначення для аптечних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 29.12.2011 №1000, ціна на який регулюється державою відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення».

Частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку згідно пункту 2 статті 50 Закону є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, відповідальність за яке передбачена статтею 52 даного Закону у вигляді накладення штрафу.

Однією із кваліфікуючих ознак зловживання монопольним становищем на ринку є ущемлення (чи можливість ущемлення) інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів.

Такі дії ФОП Корольової О.В., які полягають у встановленні необґрунтованих роздрібних торговельних надбавок на ЛЗ та ВМП всупереч вимог підпункту 1 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» (у редакції, діючій на час здійснення господарської операції) та які було б неможливо встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, **призводять до ущемлення інтересів споживачів послуг - безпосередніх покупців ЛЗ та ВМП.**

Враховуючи наведене, адміністративною колегією територіального відділення прийняте розпорядження від 05.11.2015 №46-р про початок розгляду справи №2-26.213/45-2015 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції відносно ФОП Корольової О.В. у зв'язку з наявністю в її діях, які полягають у встановленні необґрунтованих роздрібних цін із застосуванням завищених торговельних надбавок на ЛЗ та ВМП, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які було б неможливо встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

З огляду на те, що провадженням у справі №2-26.213/54-2015 не набуто достатніх доказів про те, що дії Підприємця призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, а також враховуючи, що в ході розгляду справи не встановлено відомостей про завдання збитків окремим особам чи суспільству, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з метою усунення причин та умов виникнення порушень законодавства про захист економічної конкуренції при формуванні та застосуванні роздрібних торговельних надбавок на ЛЗ та ВМП, адміністративна колегія територіального відділення надала ФОП Корольовій О.В. обов'язкові для розгляду рекомендації від 03.12.2015 №118-рк **щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції**, а саме:

1. *Забезпечити у взаємовідносинах зі споживачами неухильне дотримання вимог нормативно-правових актів у сфері роздрібної торгівлі лікарськими засобами та виробами медичного призначення, зокрема дотримання вимог постанов Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» (із змінами та доповнення), від 25.03.2009 №333 «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» (із змінами та доповнення).*

2. *Провести навчання, роз'яснювальну роботу серед фахівців щодо дотримання вимог нормативно-правових актів у сфері роздрібної торгівлі лікарськими засобами та виробами медичного призначення з наданням до Відділення відомостей з підписами відповідних осіб про вивчення зазначених постанов Кабінету Міністрів України та ознайомлення із даними рекомендаціями.*

Листом від 23.02.2016 №6 (вх. від 26.02.2016 №80-03/516) Підприємцем повідомлено, що на виконання рекомендацій адміністративної колегії територіального відділення від 03.12.2015 №118-рк прийняті заходи щодо усунення порушень, а саме:

1. *Забезпечено у взаємовідносинах зі споживачами неухильне дотримання вимог нормативно-правових актів у сфері роздрібної торгівлі лікарськими засобами та виробами медичного призначення, зокрема дотримання вимог постанов Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» (із змінами та доповнення), від 25.03.2009 №333 «Деякі питання*

державного регулювання цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення» (із змінами та доповненнями).

2. Проведено навчання, роз'яснювальну роботу серед фахівців щодо дотримання ними вимог нормативно-правових актів у сфері роздрібної торгівлі лікарськими засобами та виробами медичного призначення в аптеці №1 "Здоров'я для Вас" (Миколаївська область, м. Баштанка, вул. Полтавська, 15/10), аптеці №3 "Здоров'я для Вас" (Миколаївська область, м. Баштанка, вул. Ювілейна, 83), аптеці №2 "Здоров'я для Вас" (Миколаївська область, Баштанський район, с. Привільне, вул. Леніна, 2), а саме, проведено заняття по вивченню постанов Кабінету Міністрів України від 17.10.2008 №955 «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення» (із змінами та доповнення), від 25.03.2009 №333 «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і виробу медичного призначення» (із змінами та доповненнями) та ознайомлено із рекомендаціями адміністративної колегії територіального відділення щодо усунення причин виникнення порушень законодавства про захист економічної конкуренції і умов, що їм сприяють, від 03.12.2015 №118-рк.

Копії протоколів навчання провізорів та фармацевтів додані.

Отже, вищенаведені докази підтверджують фактичне вжиття заходів ФОП Корольовою О.В. щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

На подання з попередніми висновками від 01.03.2016 №2-06/51-пв у справі №2-26.213/54-2015 від Підприємця не надійшло жодних заперечень, зауважень, доповнень тощо.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 46, 48 та абзацом сьомим статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного Комітету України від 23.02.2001 №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, зі змінами та доповненнями, пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 №90/299, (із змінами), адміністративна колегія Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Рекомендації адміністративної колегії територіального відділення від 03.12.2015 №118-рк, надані ФОП Корольовій О.В., ідентифікаційний код "*(інформація з обмеженим доступом)*"³, (місце проживання: "*(інформація з обмеженим доступом)*"⁴), вважати виконаними.

2. Закрити провадження у справі №2-26.213/54-2015, розпочатій відносно ФОП Корольової О.В. у зв'язку з наявністю в її діях, які полягають у встановленні необґрунтованих роздрібних цін із застосуванням завищених торговельних надбавок на лікарські засоби та виробу медичного призначення, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої

³ Інформація з обмеженим доступом

⁴ Інформація з обмеженим доступом

статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним становищем шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які було б неможливо встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, на підставі частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у зв'язку з виконанням ФОП Корольовою О.В. рекомендацій адміністративної колегії Миколаївського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 03.12.2015 №118-рк.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії
Миколаївського обласного
територіального відділення
Антимонопольного комітету України**

В. Харченко